НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 49-354-04-284
Дата: 06 / 12 2023 г.

ЧРЕЗ

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА

НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

11:06

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА

КОМИСИЯТА ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 80, ал. 1 от ПОДНС внасям предложение за изменение и допълнение на приетия на първо гласуване на …….. г. Законопроект за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2024 г., № 49-302-01-75, внесен от Министерски съвет на 24.11.2023 г., както следва:

I. В Приложение № 1 към чл. 9, т. 1, Минимален осигурителен доход по основни икономически дейности и квалификационни групи професии за 2024 г. в „Забележки“ се добавя нова точка 3 със съдържание:

3. Минималният осигурителен доход за учениците, включени в дуална форма на обучение се определя в размер нулева ставка.

II. досегашните точки 3 и 4 се преномерират съответно като точки 4 и 5, без изенения в съдържанието.

Алтернативно:

I. В Приложение № 1 към чл. 9, т. 1, Минимален осигурителен доход по основни икономически дейности и квалификационни групи професии за 2024 г. в „Забележки“ точка 2 се изменя така:

2. Минималният осигурителен доход за работниците и служителите, които работят в специализирани предприятия, трудово-лечебните бази и кооперациите на хората с увреждания съгласно Закона за хората с увреждания **и за учениците, включени в дуална форма на обучение**, се определя в размер 50 на сто от минималния осигурителен доход за съответната икономическа дейност и квалификационна група професия.

ВНОСИТЕЛ:

Депутати:

Десислава Танева

Красимир Вълчев

МОТИВИ

Приетият на първо гласуване Законопроект за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2024 г., № 49-302-01-75, внесен от Министерски съвет на 24.11.2023 г. не предвижда никакво облекчение при определяне на минималният осигурителен доход за учениците, включени в дуална форма на обучение. По този начин не се използват възможностите за практическо прилагане на съвместяването на учене и работа, квалифициране на обхванатите в този вид обучение и адекватното им включване на пазара на труда.

Необходимо е спешно реформиране на системата на дуално обучение в България чрез промени в нормативната уредба с цел премахване на идентифицираните проблеми и насърчаване на работодателите за включване в нея чрез въвеждане на облекчения, включително въвеждане на опростени и приложими на практика договори за обучение чрез работа.

Въвеждането на облекчения като предлаганото е важен елемент за повишаване на интереса към тази форма на обучение и изпълнение на приетата от Консултативния съвет по професионално образование и обучение към министъра на образованието и науката Стратегическа визия за развитие на дуалното професионално образование и обучение в България, в която е предвидено „до 2030 година дуалното професионално образование и обучение да прерасне във водеща форма на професионално образование в България за обучение на кадри със средно образование и професионална квалификация, която да е цялостно и устойчиво интегрирана в образователната система; да е задвижвана от бизнеса, да работи качествено и в отговор на потребностите на пазара на труда; да е хармонизирана с междуведомствените политики за постигане на качествена заетост и силна икономика във всички райони и за всички граждани на България."

За нуждата от подходящи облекчения бизнесът и самите професионални училища поставят въпроса повече от 5 години. Дуалната форма на обучение е шанс на този етап да успеем да подготвим и задържим качествени млади специалисти в България, които да заемат местата на все повече възползващите се от право на пенсия възрастни работници и служители.

С непрекъснатото покачване на минималната работна заплата става все по-непривлекателно за работодателите да се включват в тази система на обучение, тъй като от една срана учениците влизат в специфична форма на заетост чак от 11 клас, от друга периодът, който прекарват в предприятието е между 2 и 3 дни. Съответно за този период работодателят следва да заплати възнаграждение не по-малко от два пъти за първата година на заетост и не по-малко от три пъти максималния размер на месечната стипендия, определена по реда на чл. 171, ал. 3 от ЗПОО. Същевременно работодателят следва да осигурява ученика, който е приравнен на работник или служител, включен в обучение чрез работа на основание чл. 4, ал. 1, т. 1 от КСО. Това означава, че всеки ученик в дуална форма на обучение е задължително осигурен за общо заболяване и майчинство, инвалидност поради общо заболяване, старост и смърт, трудова злополука и професионална болест и безработица. Съответно на основание чл. 6, ал. 2 от КСО доходът, върху който се дължат осигурителни вноски, включва всички възнаграждения, включително начислените и неизплатени или неначислените и други доходи от трудова дейност, като осигурителните вноски са върху не по-малко от минималния осигурителен доход по основните икономически дейности и квалификационни групи професии. Проблемите с осигуряването на учениците по реда на КСО е поставян многократно на различни нива и форуми, но все още не е направена нито една стъпка в насока обсъждане и въвеждане на облекчения.

От направен преглед, от екипа на първия проект за дуално обучение в България – ДОМИНО, на други европейски държави с утвърдени традиции в областта на дуалното обучение е видно, че навсякъде се прилагат такива облекчения, като:

- В Австрия фирмите получават директна субсидия за всеки приет ученик, като през първата година тази субсидия се равнява на три стажантски заплати, през втората – на две стажантски заплати, а през третата – на една стажантска заплата. Също така работодателите са освободени от заплащане на някои видове социални осигуровки за учениците – например, за болест, безработица и злополука. Този въпрос беше поставен още при въвеждане на системата в България, но не получи подкрепа.
- В Германия се покрива сумата от 231 евро на месец от заплатата на стажанта, за ученици, които не са успели да сключат договор за практическо обучение с конкретна фирма.
- В Словакия са въведени данъчни облекчения за всеки включен ученик, като данъчната основа на фирмата се намалява с 3200 евро, както и директна финансова субсидия за фирмите за всеки приет ученик на годишна база – 1000 евро на ученик за малки и средни предприятия и 700 евро за ученик за големи предприятия, като условието е тези фирми да предлагат повече от 400 часа практическо обучение.

Единственият подобен стимул, който беше въведен по време на проект ДОМИНО, беше чрез промяна в Закона за здравното осигуряване, в който се предвиди здравните осигуровки за учениците в дуална форма да са за сметка на държавния бюджет. Но това е една много малка стъпка и не решава цялостно проблема с осигуровките. Позицията на бизнеса е, че същите следва да отпаднат. В тази връзка предлагаме тази възможност да бъде обсъдена при предстоящото разглеждане на Проектозакона за държавното обществено осигуряване за 2024 г., като ако на този етап не може да бъде постигнато съгласие за цялостно решаване на поставените въпроси, то поне заплащането на осигуровките да бъде определено в размер 50 на сто от минималния осигурителен доход за съответната икономическа дейност и квалификационна група професия. Подобно изключение е допуснато за работниците и служителите, които работят в специализирани предприятия, трудово-лечебните бази и кооперациите на хората с увреждания в действащия Закон за държавното обществено осигуряване в рамките на Приложение 1 към чл. 9, т. 1 – „Забележки“, т.2.

Предложението цели да се преодолее поставянето на българските работодатели при по-неизгодни условия спрямо техните европейски конкуренти и същевременно да се насърчи тяхната ангажираност и да се повиши интереса към дуалното образование и обучение.

ВНОСИТЕЛ:

Йоанна Ганева

Димитър Сачев

Красимир Вълчев